

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinnost ve francouzském právu znamená povinnost uloženou zákonem osobě, která k tomu má prostředky, aby uspokojila potřeby jiné osoby, s níž je spojena příbuzenským poutem nebo sňatkem. Existuje tedy řada osob, které mohou pobírat výživné, jde zejména o: manžela od druhého manžela (články 212 a 214 občanského zákoníku), děti od svých rodičů (články 203, 371-2 a 373-2-2 občanského zákoníku), otcové, matky a jiní předci od svých dětí (článek 205 občanského zákoníku), tchánové a tchyně od svých zeťů a snach (článek 206 občanského zákoníku), pozůstalý manžel v nouzi (článek 767 občanského zákoníku).

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Pokud jde o výživné na děti, neexistuje žádná zákonná věková hranice: rodičovská povinnost výživy a výchovy automaticky nezaniká, pokud zletilý získá zletilost (článek 371-2 občanského zákoníku). Rozlišují se dvě období:

pokud je dítě nezletilé nebo, je-li zletilé, ale pokud nedosáhlo dosud finanční nezávislosti, mají rodiče vůči němu povinnost výživy a výchovy, jejímž účelem je zajistit mu podmínky nutné pro jeho vývoj a jeho vzdělání;

pokud povinnost výživy a výchovy zanikla, uplatňuje se obecný systém vyživovací povinnosti, který předpokládá, že žadatel prokáže svůj stav nouze (články 205 a 207 občanského zákoníku).

Příspěvek může být vyplácen celý nebo z části přímo dítěti, které se stalo zletilým.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Pokud není výživné placeno dobrovolně, bude muset oprávněný, jeho zástupce nebo osoba, která je hlavním pečovatelem o dítě, podat žalobu k soudu za účelem přiznání výživného a stanovení jeho výše.

Žaloba o výživné může být hlavním předmětem řízení nebo může být podána například v rámci řízení o rozvod nebo při stanovování podmínek pro výkon rodičovské odpovědnosti.

Pokud jde o žaloby o výživné mezi dospělými osobami, musí ten, kdo se domáhá výživného, prokázat, že je v nouzi a že není schopen si zajistit svou obživu. Nicméně pokud oprávněný sám vážně porušil své povinnosti vůči povinnému, bude moci soud tuto osobu zčásti nebo zcela zbavit dluhu na výživném (článek 207 občanského zákoníku).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Ve francouzském právu není nezletilá osoba považována za oprávněnou osobu: pouze rodič nebo třetí osoba, která o ni pečuje jako rodič, může jednat proti druhému rodiči nebo rodičům za účelem stanovení příspěvku na výchovu a výživu dítěte.

Služby sociální pomoci mohou jednat místo oprávněné osoby v případě její nečinnosti na základě článku 205 občanského zákoníku (článek L132-7 zákoníku o sociální činnosti a rodině (*code de l'action sociale et des familles*)).

Nemocnice a veřejná zdravotnická zařízení/pečovatelská zařízení mohou uplatnit přímou žalobu proti povinným, kteří dluží výživné hospitalizovaným osobám (článek L6145-11 zákoníku o veřejném zdraví (*code de la santé publique*)).

Osoba, které byl jmenován poručník, musí být zastoupena svým poručníkem (článek 475 občanského zákoníku).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Žaloba musí být podána **soudci pro rodinné věci (*juge aux affaires familiales*)** u krajského soudu (*tribunal de grande instance*) (článek L. 213-3 zákoníku o soudní organizaci).

S výhradou ustanovení nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností stanoví článek 1070 občanského soudního řádu, že soudcem příslušným pro rodinné věci je:

soudce v místě bydliště rodiny;

pokud rodiče žijí odděleně, soudce v místě bydliště rodiče, se kterým nezletilé děti obvykle pobývají v případě společného výkonu rodičovské odpovědnosti, nebo v místě bydliště rodiče, který má vylučnou rodičovskou odpovědnost; v ostatních případech soudce v místě bydliště toho, kdo nezažal řízení.

V případě společné žaloby je příslušným soudcem ten, který je, podle výběru účastníků, soudcem v místě bydliště jednoho nebo druhého rodiče.

Nicméně pokud se spor týká pouze výživného, příspěvku na výživu a výchovu dítěte, příspěvku na výdaje domácnosti či vyrovnávacího příspěvku, může být příslušným soudcem soudce v místě bydliště oprávněného manžela nebo příbuzného, který je hlavním pečovatelem o děti, i když jsou zletilé.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Řízení lze ústně a bez povinného zastoupení; žalobce se musí dostavit osobně před soudce s potřebnými doklady.

Řízení lze zahájit na základě předvolání (úkonem soudního vykonavatele) nebo na základě prostého návrhu zaslaného soudou.

Pokud je nárok na výživné uplatňován v rámci soudního řízení o rozvodu, musí být žalobce zastoupen advokátem.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

V řízení prvního stupně se neplatí soudní poplatky. Při odvolání je třeba zaplatit poplatek 225 EUR.

Žalobce může za určité finanční situace získat právní pomoc.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Příspěvek na výživu a výchovu dítěte může mít tyto formy:

měsíční platbu oprávněnému rodiči (nejběžnější forma),

přímou úhradou nákladů vynaložených ve prospěch dítěte,

právo užívat a bydlet v nemovitosti, která patří povinné osobě, nebo opuštění majetku v užívacím právu nebo přidělení majetku, který bude vytvářet příjmy oprávněné osobě.

Příspěvek je vypočítáván v závislosti na **finančních prostředcích každého z rodičů** a na **potřebách dítěte**. Ministerstvo spravedlnosti uveřejňuje od roku 2010 referenční tabulku, **pouze čistě orientačně**, vyhotovenou v závislosti na příjmech povinné a oprávněné osoby, na počtu vyživovaných dětí a na rozsahu práva na styk a ubytování. Soudce systematicky **indexuje** příspěvek ve svém rozhodnutí (obecně na základě indexu spotřebitelských cen městských domácností). Ostatní vyživovací povinnosti:

Ke stanovení částky **příspěvku manžela/manželky na výdaje domácnosti** musí soudce vzít v úvahu všechny výdaje dotyčného, které připadají na potřebné a nutné výdaje. Má formu peněžní dávky, převzetí půjčky nebo i zabránění manželského obydlí.

V případě **výživného pro manžela/manželku při rozvodovém řízení z důvodu povinnosti pomoci v nouzi**, může být stanoveno celkové nebo částečné převzetí měsíčních splátek půjčky; nicméně soudy upřednostňují platbu konkrétní měsíční částky. Toto výživné je stanoveno v závislosti na **životní úrovni, kterou si manžel, jenž o ně žádá, může nárokovat v závislosti na možnostech svého manžela**.

Výživné předkům a tchyni je přiznáno pouze v **poměrné výši k potřebám oprávněného a s ohledem na majetek povinného**. Soudce může, i z moci úřední a na základě okolností v daném případě, uplatnit na výživné ustavení o jeho automatických změnách, které umožňují platné zákony (článek 208 občanského zákoníku).

Pokud jde o výživné, vždy je možné jej přezkoumat, pokud navrhovatel doloží novou skutečnost, která ovlivňuje finanční prostředky oprávněného anebo povinného anebo potřeby dítěte oprávněného.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Občanský zákoník neupřednostňuje žádný způsob placení. Platební podmínky mohou být určeny dohodou mezi stranami. Neexistuje-li taková dohoda, soudce určí platební podmínky ve svém rozhodnutí.

Výživné je vypláceno přímo oprávněnému nebo službě sociální pomoci, nemocnici nebo veřejným pečovatelským či zdravotnickým zařízením, které jednaly v soudním řízení místo oprávněné osoby.

Co se týče příspěvku na výživu a výchovu dítěte, je třeba poznamenat, že výživné může být nahrazeno, v celku nebo zčásti, výplatou peněžní částky do rukou akreditovaného subjektu, který je pověřen poskytnout jako protiplnění dítěti indexovaný důchod (článek 373-2-3 občanského zákoníku). Soudce může také rozhodnout, že výživné bude vypláceno přímo zletilému dítěti.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněný, který má k dispozici vykonatelné rozhodnutí, se může přímo obrátit na soudního vykonavatele, aby zajistil jeho výkon vůči majetku povinného (kromě zabavení nemovitosti nebo obstarání výdělku, u nichž je nutné předchozí soudní rozhodnutí). Soudní vykonavatel má širokou vyšetřovací pravomoc u státní správy k tomu, aby zjistil nezbytné informace o tom, kde se povinný nebo jeho majetek nachází.

Hlavní exekuční opatření, která může oprávněný z výživného uplatnit, jsou tato:

postup přímé platby (články L 213-1 a R213-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech (*code des procédures civiles d'exécution*)): umožňuje vymození nedoplatku na výživném za posledních šest měsíců a nedoplatku stávajícího výživného. Soudní vykonavatel oznámí poddlužníkovi (zaměstnavateli, bankovní instituci nebo kterékoli třetí osobě, jež je dlužníkem povinného z výživného) jeho povinnost zaplatit přímo do rukou soudního vykonavatele částku výživného;

obstarání výdělku (články L 3252-1 a R 3252-1 a další zákoníku práce): obstarání musí povolit soudce (*juge d'instance*);

příkazání pohledávek (články L 211-1, L 162-1, R 211-1 a R 162-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech) umožňuje obstarat pohledávky povinné osoby (nejčastěji jde o obstarání bankovního účtu);

zabavení a nucený prodej movité věci (články L 221-1 a R 221-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech): nucený prodej hmotného movitého majetku (televize, auta atd.);

zabavení a nucený prodej nemovitosti (články L 311-1 a R311-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech): týká se nemovitého majetku, který je vlastnictvím dlužníka. Prodej majetku musí být povolen soudcem příslušným ve věci výkonu rozhodnutí (*juge de l'exécution*).

Náklady na soudního vykonavatele nese výlučně dlužník výživného.

V trestním řízení může být povinná osoba odsouzena kvůli **opuštění rodiny**. Tento trestný čin je trestán dvěma roky odnětí svobody a peněžitým trestem ve výši 15 000 EUR (článek 227-3 trestního zákoníku).

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pokud jde o výživné, platí promlčecí lhůta v délce 5 let pro každou jednotlivou dlužnou splátku (článek 2224 občanského zákoníku).

Postup přímé platby nemůže být použit pro nedoplatek starší 6 měsíců. To však nevylučuje možnost využít jiných exekučních opatření k vymození starších nedoplateků.

Vykonávací řízení se musí omezit na to, co se jeví jako nezbytné k vymození pohledávky, a nesmí dojít ke zneužití při volbě exekučních opatření.

Určitý majetek je zákonem prohlášen za nepostižitelný: výživné, movité věci nutné k životu nebo k práci povinného, předměty nezbytné pro invalidní osoby, určitá sociální minima a rodinné dávky. Na bankovním účtu mohou být zabaveny pouze částky, které překračují částku minimálního příjmu (příjmu aktivní solidarity (*le revenu de solidarité active*)) pro jedinou osobu. V případě obstarání výdělku závisí obstaratelná částka na výši výdělku a vyživovaných osobách povinného.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Na orgány, které odpovídají za výplatu rodinných dávek a příspěvků, lze za určitých podmínek převést práva oprávněného. V tomto případě mohou podat žalobu jménem a na účet oprávněného. Navíc pokud soukromoprávní vykonávací řízení nepřinese výsledek, je možné požádat prokurátora republiky (*procureur de la République*), aby prostřednictvím státního účetního (*comptable public*) zahájil veřejnoprávní vymáhání.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Orgány, které odpovídají za výplatu rodinných dávek a příspěvků, mohou za určitých podmínek vyplatit oprávněnému příspěvek na podporu rodiny jako zálohu na dlužné výživné.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Pokud povinný pobývá v zahraničí a oprávněný je ve Francii, může oprávněný kontaktovat Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires – RCA*) na Ministerstvu zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje. Tento úřad bude kontaktovat ústřední orgán státu, kde pobývá povinný, aby přistoupil k vymození pohledávky.

Oprávněný může rovněž kontaktovat Pokladnu pro rodinné příspěvky (*Caisse d'Allocations Familiales – CAF*), která mu může poskytnout finanční podporu v případě neplnění ze strany povinného, a to i když se povinný nachází v zahraničí.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Francouzský ústřední orgán lze kontaktovat poštou, telefonicky nebo e-mailem:

Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Ministère des affaires étrangères et du développement international*)

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de recouvrement des créances alimentaires*)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

15.1 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Pokud má povinný bydliště ve Francii a oprávněný je v zahraničí, bude oprávněný **muset kontaktovat ústřední orgán státu, ve kterém má bydliště**. Dožadující ústřední orgán bude následně kontaktovat francouzský ústřední orgán (úřad pro vymáhání pohledávek Ministerstva zahraničních věcí), který přijme nezbytná opatření k vymození pohledávky.

Oprávněný, který má vykonatelné rozhodnutí, se může zároveň obrátit na soudního vykonavatele, aby provedl vymození jeho pohledávky (aniž by postupoval prostřednictvím ústředních orgánů). V tomto případě nebude moci využít pomoci ústředního orgánu.

Je třeba poznamenat, že pokud neexistuje soudní rozhodnutí stanovující zásady výživného, může ústřední orgán členského státu zaslat návrh na vydání rozhodnutí úřadu pro vymáhání dlužného výživného, aby byly stanoveny zásady výživného francouzským soudním rozhodnutím (příloha VII nařízení (EU) č. 4/2009).

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Francouzský ústřední orgán může být kontaktován poštou, telefonicky nebo e-mailem:

Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Ministère des affaires étrangères et du développement international*)

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de recouvrement des créances alimentaires*)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

Pokud se oprávněný rozhodne obrátit se přímo na služby soudního vykonavatele, může najít kontaktní údaje příslušného orgánu pod názvem „Vyhledání soudního vykonavatele“ nebo na internetových stránkách Národní komory soudních vykonavatelů (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Právní pomoc může být úplná nebo částečná. Je přiznávána:

automaticky dětem mladším 21 let na základě článku 46 nařízení (ES) č. 4/2009,

v ostatních případech, pokud žadatel splňuje podmínky finanční způsobilosti stanovené zákonem (zákon č. 91-647 ze dne 10. července 1991 o soudní pomoci a nařízení č. 91-1266 ze dne 19. prosince 1991).

Právní pomoc zahrnuje ve Francii náklady na advokáta jmenovaného rozhodnutím o přiznání právní pomoci pro soudní řízení, jakož i náklady na soudního vykonavatele jmenovaného tímž rozhodnutím pro řízení o vymáhání pohledávky.

Pro žádosti o přiznání právní pomoci ve věci vyživovací povinnosti platí stejný postup jako jiné přeshraniční spory podle **směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003**.

Žádost o přiznání právní pomoci zasílá oprávněný ve francouzštině na Oddělení přístupu k právu a ke spravedlnosti a pomoci obětem (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes – SADJAV*), jehož adresa je následující:

Ministerstvo spravedlnosti (*Ministère de la Justice*)

Oddělení přístupu k právu a ke spravedlnosti a pomoci obětem (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes*)

Úřad pro právní pomoc (*Bureau de l'aide juridictionnelle*)

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Tel.: 01 44 77 71 86

Fax: 01 44 77 70 50

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*bureau de recouvrement des créances alimentaires - RCA*) potvrzuje přijetí žádosti předložené zahraničním ústředním orgánem a poskytnutých dokladů. Ověřuje, zda je spis úplný, jakož i správnost a relevantnost dokladů, především právních. Aby se předešlo jakémukoliv problému při výkonu, požádá úřad RCA odesílající orgán o upřesnění a/nebo další výpisy nebo překlad výpisů, pokud je to nutné. Úřad pro vymáhání dlužného výživného usnadňuje zahajování řízení týkající se návrhů stanovených v článku 56 tím, že je zasílá místně příslušným soudům.

Úřad pro vymáhání dlužného výživného pomáhá zjistit, kde se povinný nachází, a usnadňuje vyhledání informací týkajících se jeho finančních prostředků tím, že se obrací na prokurátora Republiky a oddělení Generálního ředitelství veřejných financí podle článků 61, 62 a 63 nařízení (ES) 4/2009.

Ústřední orgán usnadňuje také smírná řešení tím, že navazuje přímý kontakt s povinným a zasílá jeho návrhy na dobrovolné zaplacení oprávněnému prostřednictvím ústředního orgánu státu, kde má oprávněný bydliště.

V případě neúspěchu smírného řešení je možné vždy zahájit řízení pro vymození dluhu, pokud je zahraniční rozhodnutí vykonatelné ve Francii. Úřad pro vymáhání dlužného výživného je v kontaktu se soudními vykonavateli pověřenými vymáháním pohledávek, aby se ujistil o řádném postupu vykonávacího řízení.

Úřad RCA systematicky požaduje bankovní převod.

Pokud je nutné určit rodičovství pro vymáhání výživného, úřad pro vymáhání dlužného výživného informuje oprávněného o orgánu příslušném pro toto řízení.

Poslední aktualizace: 05/06/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.